

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

הועדה לאיכות סביבה וקיימות

בראשות סגן ראש העירייה והממונה על תחום איכות הסביבה -

מר ראובן לדיאנסקי

התקיימה ביום שני ה-23.12.2019, שעה 18.00

כ"ה בכסלו תש"פ

חדר דיונים קומה 6 - בניין העירייה

שוש בלו

סטנוגרמה

איה קובי / נטלי איתן סימן טוב

מנהלת לשכת ועוזרת לחבר המועצה -

עו"ד ראובן לדיאנסקי

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
 ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
 קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

<u>בראשות סגן ראש העירייה - עו"ד ראובן לדיאנסקי</u>	
<u>חברי הועדה ה"ה:</u>	
<u>מוזמנים ה"ה:</u>	
מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות	איתן בן עמי
הרשות לאיכות הסביבה - ממונה תכנון סביבתי, חטיבת התפעול	גב' מירי אידלסון
	מר דניאל וגר
	גב' גל ברלי
	מר יאיר אהרון
	גב' חגית אוריין
	מר ניר מסורי
	מר אפי שפירא
	עו"ד יואב קרמר
	כרמית בן מרדכי
	גב' חגית אוריין
	גב' נטלי איתן סימן טוב

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

על סדר היום:

- התכנסות

- דברי פתיחה -

⇒ סגן ראש העיר ויו"ר הוועדה, עו"ד ראובן לדיאנסקי

- תכנון סביבתי -

⇒ גב' מירי אידלסון

- תוכנית הרשות לאיכות הסביבה וקיימות לשנת 2020

⇒ איתן בן עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות

- דיון – שאלות ותשובות

- דברי סיכום

* * *

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

דברי פתיחה - סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה - עו"ד ראובן לדיאנסקי

מר ראובן לדיאנסקי - היו"ר:

שלום לכולם. אני שמח שבאתם. אני פותח את הוועדה. וועדת איכות הסביבה היא ועדה סטטוטורית, שזה אומר שהיא מעוגנת בפקודת העיריות. בגדול, יש בוועדה שבעה חברים, שהמחוקק קבע אותם בתפקידם ו/או בשמותיהם. ביניהם ארבעה חברי מועצה, הגם שכרגע נמצא פה רק חבר מועצה אחד, שני נציגים של הארגונים הסביבתיים, אנחנו נשלים עוד חבר אחד שחסר לנו, כנציג של הארגונים הירוקים. וכן מנהל בכיר שעוסק בתחום איכות הסביבה בעירייה, שזה איתן בן עמי - מנהל הרשות לאיכות הסביבה.

אני באופן קבוע משתדל לפתוח את הוועדות לציבור ולזמן כמה שיותר אנשים. התכנסנו היום וחשוב שתדעו שיש לנו פרוטוקול שנכתב בצורה ברורה ואחר-כך הוא מופיע גם באתר העירוני וגם מופץ לאנשים כאלה ואחרים.

אנחנו היום נדבר על הפן התכנוני, בכל מה שקשור להיבט הסביבתי. מי שמופקדת על העניין הזה ברמה המקצועית ברשות היא מירי אידלסון, שאחראית על כל התכנון הסביבתי ברשות. נשמע ממנה איך בדיוק הדברים מתנהלים. כחבר ועדת המשנה לתכנון ובניה, שזה בכובעי הנוסף שלי, אני יכול לומר שמגיעים לא מעט פרויקטים ברמת התכנון והחשוב מכל היום, בודאי היום, כשיש לנו הרבה אתגרים להתמודד אתם גם ברמה הקלינית וגם בהקשרים הסביבתיים שלהם, זה לראות איך הם מתיישבים עם הצורך העירוני, הנדל"ני, היזמי ומן הסתם גם הסביבתי וזה האתגר של מירי שהיא צריכה לבדוק את התוכניות האלה על מנת לראות שהם איכשהו יכולים להסתדר עם האתגרים והערכים הסביבתיים שאנחנו רוצים להנחיל ולקדם. אני חייל בוועדה והיא צריכה להגיד לי - איפה הבעיות, איפה צריך 'לצעוק', איפה להסכים או לשנות, כשזו המטרה. יותר ויותר חברי ועדה גם נדבקים בצורך הזה, שהבניה והבינוי יהיה הרבה ירוק, וזה טוב, כי יש היום בכלל בעירייה וגם בוועדות התכנון יש רוח חיובית שנושבת לכיוון התחשבות הרבה יותר משמעותית בסביבה שלנו, שהיא בעצם גם התחשבות בתושבים שלנו, כי כל מי שמנסה לטעון שאכפת לנו מהעצים, יותר מאשר מבני אדם - זאת 'שטות' גמורה, שהרי העצים נועדו על מנת לשרת את בני האדם והאוויר הנקי לצורך העניין, נועד על מנת שיהיו פחות אנשים וילדים חולים לצורך הדוגמה וכו' וכו'.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

נערוך עתה סבב נוכחים :

- **מחנה על תחום איכות הסביבה**
איתן בן עמי - מנהל את הרשות לאיכות סביבה וקיימות בתל אביב-יפו.
- עו"ד יואב קרמר - 'האבא והאמא' של חורשת דרזנר ברמת אביב.
- דניאל וגר - נווה אביבים, פעיל בגינה הקהילתית.
- יאיר אהרון - צפון ישן.
- גל ברלי - מעצבת פנים והנדסאית אדריכלות, מתעסקת בתכנון ירוק.
- אפי שפירא - חברה להגנת הטבע.
- ניר מסורי - חברה להגנת הטבע, מתכנן. אני מחליף את מתן נחום שעבר תפקיד.
- מירי אידלסון - מתכננת סביבתית.
- נטלי איתן - עוזרת של ראובן לדיאנסקי
- דוריה בן בסט - עוזרת של סגנית ראש העיר אופירה יוחנן וולק.
- איה קובי - מנהלת הלשכה שלי (שלצערי נעדרת היום מהישיבה).
- חגית אוריין - פעילה בעיר בתחומים שונים, החל מבטיחות הולכי הרגל, בעלי חיים. עכשיו פתחתי מיזם חדש שאני רוצה לשלב בו גם נושא ירוק של שילוב בין דורי של וותיקי מרכז העיר, שילוב בין דורי עם תלמידי בית ספר תל נורדאו - פעילות משותפת. התחלתי לבנות את זה ואחד הנושאים שאני מתכננת לעשות זה גינה קהילתית בשטח בית הספר, כשיסיימו לשפץ שם, ואני רוצה שגם וותיקי ותושבי השכונה ביחד עם התלמידים נבנה את הגינה הקהילתית בבית הספר. אני רוצה לקדם עוד כמה נושאים ירוקים של התושבים הוותיקים שבמרכז העיר ביחד עם תלמידי בית הספר.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

תוכלי להיעזר בשרון.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אני מכירה אותה, היא מקסימה.

עו"ד יואב קרמר:

שאלה מקדימה בסיסית - לא ידעתי שיש מתכנתת ברשות לאיכות הסביבה. כל תב"ע עוברת דרככם?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

בדיוק לשם כך היא פה.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

גב' מירי אידלסון - ממונה על התכנון הסביבתי, בחטיבת התפעול ברשות, תציג בפנינו את נושא התכנון הסביבתי. בבקשה, מירי.

תכנון סביבתי

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

אנחנו נסקור בפניכם את הנושאים, את התהליכים. לתכנון סביבתי של הועדה לאיכות סביבה. הרשות לאיכות הסביבה במסגרת התכנון הסביבתי מלווה את תוכניות בנין עיר והיתרי בניה, כאשר חלק בכפוף לנושאים הרגולטורים וחלק הם פרופר נושאים תכנוניים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

זה לא רק אנחנו ויש לנו שותפים גם בצוותי התכנון וגם בהדרכה לעיר, במיוחד בנושאים של מיקרו אקלים, צל, התחממות העירונית, והם גם עוסקים בתחומים אלה, הסביבה, אנחנו לא ממש לבד בתחום הזה. אכן יש לנו שותפים פעילים.

הנושאים שמהווים את עמוד השדרה של התכנון הסביבתי ואנחנו נתחיל מהנושאים הרגולטורים, באים לידי ביטוי גם בהנחיות הסביבתיות לתכנון וגם במסמכים הסביבתיים שמלווים תוכניות/תב"עות.

האקוסטיקה - היא גם חלק מהרגולטוריקה והיא עוסקת ברעש תחבורה, במערכות מיכניות, במבני ציבור.

על כל מהם אנחנו נותנים התייחסות במסגרת התוכנית.

איכות אוויר - תלוי איפה שהתכנון מתרחש, אולם אם זה לאורך צירים ראשיים, ליד מקורות פליטה, אנחנו מבקשים הרצת מודל פיזור מזהמים מתחבורה על מנת לדעת מה האפשרויות לתכנון - באיזה גובה אפשר לעשות שימושים רגישים, האם אפשר לעשות שימושים רגישים באיזורים האלה. יש שימושים שמוגדרים כשימושים לא רגישים שהם תעסוקה, מסחר, שאותם אפשר למקם בכל מקום, לעומת השימושים הרגישים של מגורים, מבני שימור, מבני ציבור, שאז יש להם העדפה על המקומות שהם פחות מושפעים. בנוסף אנחנו מתייחסים גם לרמת הבניין, פירי נידוף למסחר, חניונים, גרטורים איפה שמציבים.

אסבסט - במסגרת עבודות ההריסה אנחנו מבקשים שיבוצע סקר אסבסט על ידי סוקר אסבסט מוסמך כדי לדעת איזה חלקים מהמבנה שעומד להריסה, יש בהם אסבסט ואז הפינוי של האסבסט נעשה עוד לפני ההריסה הכוללת ומועבר על ידי קבלן אסבסט מוסמך לאתר מאושר על ידי המשרד להגנת הסביבה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אגב, זה נראה נושא פשוט, אבל כשקבלן בא לבנין לא תמונה של חומות אבן, אלא של חומות אבן, מאסבסט כיוון שיש לו כל מיני מופעים, כמו הצינור או דברים אחרים; מאסבסט לעד, ובמקום ההבחנה היה בית ליסין, כשהם באו לפרק ועצרו להם את ההריסה באמצע. בסך הכל מדובר על ביצוע סקר אסבסט שזה עניין של אלפים בודדים, אם לא פחות מזה, על מנת לבצע את הסקר ולדעת בדיוק מה יש וכמובן לעשות את זה כמו שצריך. זה משהו שנכנס ב-2019 כחובה.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

בבית לסין זה היה משהו שלא נראה, אבל היה את מתחם גולף שהיו שם גגות מלאים של אסבסט, שהקבלן החליט להורידם על דעת עצמו בכך שהם עשו את מה שצריך, למרות שכבר היה להם היתר פירוק והכל, הם החליטו על דעת עצמם לפרק את זה.

אמשיך -

קרינה - אנחנו מבקשים חיזוי קרינה גם למבנים העתידיים וגם לסביבה הקיימת מסביב לתוכנית המוצעת. אנחנו מבקשים חיזוי קרינה לאלמנטים קיימים / מתוכננים בתחום התוכנית, כמו קווי מתח, חדרי שנאים, אנטנות וגם בסביבה שמקיפה את המתחם החדש שעומד להיבנות כדי לדעת מה ההשפעה ואם יש בכלל. במידה שרואים שיש, צריך ליצור את המיגונים המתאימים על מנת שאפשר יהיה לאפשר את הפעילויות באיזור.

מר דניאל וגר:

שאלה: אם רוצים להוריד קווי מתח קיימים אל תת הקרקע - למי פונים כדי לקדם דבר כזה?

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

האמת היא שמי שעושה את זה היא חברת החשמל והיא לא ממש מעוניינת לעשות זאת.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

זה לא קשור לתכנון וגם לא להיבט שמירי מציגה.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

בתוכניות החדשות משנים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

בעקרון, זה עולה הרבה מאד כסף. חברת החשמל אומרת שאין לה בעיה, אם רוצים להטמין - תטמינו, אבל העירייה לא עושה את זה ותלוי גם באיזה נסיבות ותמיד יש גם קשר עם חברת חשמל, כי נושא של הטמנה הוא עניין יקר מאד וצריך להחליט אם שמים על זה כסף או לא.

איני חווה דיעה עתה, אם זה נכון או לא, וברור לכל שמהרבה סיבות הכי טוב היה שדברים כאלה היו מוטמנים מתחת לאדמה, אבל זה רק עניין של כסף וכמה חושבים שזה נכון לשים את זה בתיעדוף משמעותי במעלה סדר העדיפויות ולהשקיע בזה עשרות מיליונים על מנת להטמין.

מר דניאל וגר:

עשרות מיליונים משקיעים אולי כאשר זה ברמת עיר, אבל בכמה רחובות ספציפיים אני רואה את זה כל הזמן, אני רואה את זה ברב אשי, באופנהיימר וביהודה הנשיא - יש שם מסה גדולה של תושבים.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

מעניין לגבי מה שדניאל אומר - מה יקרה בכל התוואי של הרכבת הקלה והאם נת"ע כוללת את זה בתוכניות שלה? האם נת"ע תיקח את הרחובות על עצמה מ-א' עד ת'?

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

התשתית החשמלית של נת"ע היא מתחת לאדמה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר דניאל וגר:

אני חושב שבשדרות ירושלים הורידו לפני כמה שנים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אבל בארלוזורוב לא הורידו. אני לא חושב שיש תוכנית להוריד את החשמל.

מר דניאל וגר:

כי באינשטיין יש מצב שכן, ואז אם עושים באינשטיין אז אולי אפשר לעשות גם במקומות אחרים. ניתן לראות שיש רחובות קטנים שהם כן עושים הטמנות, כך שזה כן מתבצע.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

זו לא הועדה של עבר הירקון-צפון מערב, ההסתכלות צריכה להיות תוכנית כוללת. כזכור לכם, בשכונת המשתלה היה טרנספורמטור גדול שטענו לגביו שהוא יוצר קרינה ושם היה סיכום עם חברת חשמל והעירייה שמורידים אותו למטה וזה היה חלק מההרחבה של שכונת המשתלה ובעסקה משותפת עם היזם וחברת החשמל הטמינו את העמוד.

אני חושב שאפשר לבקש את רשימת הרחובות שבהם הטמינו עמודי חשמל וכן את התוכניות העתידיות להטמנה.

עו"ד יואב קרמר:

בוועדה האחרונה דברנו על זה בהקשרים של גיזומים, שלמשל בדרך נמיר, שזה רחוב ראשי, בצדו המזרחי, יש גיזומים של העצים כדי לא לפגוע בעמודי החשמל. אמרנו שעלות הגיזום לאורך השנים עולה למעשה על הטמנתם. חשבנו שאולי נכון לבדוק, אם נציג כלכלית את עלות הגיזום והנזק העקיף שנוצר מהגיזום לעומת ההטמנה. דרך נמיר זה רחוב ראשי.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

עלות הטמנה היא של כמיליונים והגיזום לא נראה לי שהוא מגיע לעלויות גבוהות כל כך.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אני מציע שנמשיך ונשמע את מירי, בנושא שלשמו התכנסנו: **מסלול תחילתה של תוכנית** נתפנה גם לדברים אחרים וניתן יהיה לעלות נושאים נוספים. חשוב שנבין את המסלול של התוכנית, איך היא עוברת ומתי היא מגיעה אלי.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

מיקרו אקלים - מאחר שהיום הבנייה ברובה היא בניה גבוהה, ובבניינים שהם מעל 20 קומות נדרש דו"ח מיקרו אקלים של הצללות ומתון רוחות בבניה גבוהה על מנת לדעת מה תהיה ההשפעה של הצל על הסביבה הקרובה של הבינוי או השפעה של רוחות, שלמעשה הבניין משנה את כיווני הרוחות. זה גם חלק מהנספחים הסביבתיים.

מר דניאל וגר:

15-16 קומות זה גדול?

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

תמ"א 5 מבקשת 15 קומות. תוכנית המתאר של תל אביב מגדירה את זה כ-20 קומות. כעקרון, אנחנו גם נוטים לבקש את זה ב-15 קומות, אולם כעקרון תוכנית המתאר מדברת על 20 קומות ומעלה.

זיהום קרקע:

תל אביב סובלת משני מקורות ראשיים של זיהום קרקע:

- מתחמים של תעש ברחבי העיר.

- רצועת החרושת לאורך כל העיר, דהיינו כל האיזור מזרחית ומערבית לאיילון.

במסגרת תוכנית בינוי ערים הדרישה להיכנס לוועדה היא לעשות סקר היסטורי, שהוא סקר שימושים שהיו בעבר במתחם, שלפיו דוגמים את הנקודות שבהם יש חשד לזיהום קרקע או לזיהום של גזי קרקע. מי שבדק את הסקר ההיסטורי ונותן לו את האישור לצאת לדרך זה

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

המשרד להגנת הסביבה. בשלב הבא שאנחנו רואים את זה הוא השלב של היתרי בניה, כשאז הם באים ומגיעים עם הדיגומים של גזי קרקע, מכיוון ~~שעכשיו לא אפשר לעשות את~~ הדיגומים כל זמן שהמבנים קיימים. הדרישה היא לעשות ~~איתות טאקטורי וניהול חיימבלי~~ הריסה של הרצפות על מנת שאם יהיה מצב של גשמים, כאשר אכן יש שם זיהום קרקע, לא תהיה בעיה של הסעה של מזהמים או גזי קרקע מהאתר עצמו לאיזורים שבסביבה.

הידרולוגיה וניהול נגר:

אנחנו למדנו במשך שנים, שגם בגלל הנושא של זיהום קרקע יש בעיה של החדרת נגר לתחומים שבהם יש את זיהום הקרקע, שכן הוא גורם להסעה של הזיהום. כתוצאה מהדו"ח של הדיגומים מחליטים אם אפשר/אי אפשר להחדיר נגר, שזה באחריות של רשות המים. למעשה, מה שקורה בפועל היום שעיקר הנגר מגיע למרחב הציבורי - למדרכות ולכבישים והבינו שאי אפשר להמשיך עם זה והמטרה היום היא לנסות ולטפל בנגר העילי על ידי החדרה, השהייה או כל פתרון שיהיה מקובל על ידי רשום המים.

הנחיות למניעת מטרדי רעש ואיכות אוויר (אבק) בעבודות ההריסה והבניה:

זה סעיף שהיועצים הסביבתיים צריכים להנחות את היזמים על מנת לאפשר לסביבה להמשיך את החיים שלה כמו שהיו, פחות או יותר, כי אין מצב של אפס זיהום, אבל יש הנחיות גם בנושא רמות הרעש, איך לטפל באבק על ידי הרטבה, מניעה של כיסוי של המשאיות.

הנושאים הבאים הם נושאים שהם יותר תכנוניים ופחות נושאים שהם רגולטוריים והם מעין קווים מנחים לתכנון ששכונה הוא איזור חדש. יובהר שזה תכנון תחבורה שתומך ומכוון להפחתת זיהום אוויר. הכוונה היא יותר קביעת רשת רחובות ודרכים שנותן עדיפות להולכי רגל, לרוכבי אופניים, לתחבורה ציבורית, כאשר בחלק הכי תחתון היום אנחנו רואים את התחבורה הפרטית והמגמה היא לצמצם אותה כמה שיותר והתכנון הנכון יכול להביא לזה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

שלד ירוק -

השלד הירוק הוא מערך שתומך הולכי רגל ורוכבי אופניים, יעל, יסג, תחבורה, שידות, שבילי אופניים. מעברים, מקטעים שיוצרים את הקישוריות הנכונה וגורמים לוותר על הרכב.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

מה שחסר כל כך בעיר שלנו.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

תתפלאי, אבל יחסית תל אביב נמצאת במצב טוב בתחום הזה.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אני יודעת טוב מאד, אבל המצב גרוע מאד.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

לא בתחום הזה.

יש פיתוח של מגוון שצ"פים הכולל: גנים, כיכרות, רחבות עירוניים, פארקים, שבילים, טיילות, מקומות מרכזיים שיהיו נקודת פעילות עבור התושבים במרחב שלהם.

ניצול תת-הקרקע:

אנחנו רגילים היום שכל קומות המרתפים מיועדים לחניה. המגמה היום הולכת ומשתנה. המטרה בעיקר באיזורי תעסוקה להפוך את תת הקרקע לאיזורים של אחסון, תעסוקה, מרכזים לוגיסטיים. תקן החניה הולך ויורד וזו המטרה כמגמה.

מר דניאל וגר:

שימוש נוסף גם יכול להיות כשימוש למקלט.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

למעשה, מה שקורה בפועל בתחום הזה, שהיום יותר ויותר תחומים מסוימים, שפועלים בתחומים משורתיים על ידי תחבורה ציבורית והדרך להפחית את הכנסות, של תחומים על חשבונם היא לא לאפשר את החניה של רכבים פרטיים אלא להפוך אותה למקום של פעילות אחרת.

הפחתת אי החום העירוני על ידי כלי תכנון:

מדובר בשימוש בצמחייה שמסייעת להפחתת הטמפרטורה ותורמת לתחושת נוחות במרחב הציבורי. שמירה וניצול של זרימת הרוח לאיורור המרחב העירוני, שמירה על זכויות שמש, הפחתת בינוי עם זכוכית, שזה אחד הדברים שהיום נכנסים לנושא של התכנון.

חזית חמישית:

שימוש מושכל ומתוכנן בגגות המבנים לשימושים שונים. כמו למשל גג בנין העירייה שמיועד לזה, וכן אפשר להפוך גגות של מבנה משרדים לגינות ציבוריות ולעשות בהם שימושים אחרים כדי לנצל את השטח לזה.

טיפול בחומרי חפירה ומילוי:

נושא הבינוי ובמיוחד הנושא של החפירה אנחנו יכולים להפוך את זה ממטרד למשאב, לקחת את החומרים האלה ולנצל אותם בהתייחסות למשאב, ניצול חוזר כחומרי מילוי, שימוש לאגרגטים ומצעים.

שימוש רב תכליתי במבנה ציבור:

שימוש משטחים אלו במשך שעות רבות יותר במהלך היממה, דהיינו מבנה הציבור יכולים לשמש מעבר לשעות המיועדות להם על ידי שימוש בשטחים לשעות רבות יותר במהלך היממה, כמו בנין העירייה, בתי ספר וכדו'.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר דניאל וגר:

כמו גם למשל שבת צופים שמתפקד רק יומיים בשבוע ולמעשה עושה עבודה של חמישה ימים. לעשות בהם גם כן פעילויות.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

שבת צופים לא מתפקד יומיים בשבוע. יש כל יום פעילות בשבטים האלה והמבנים הם מאד קטנים ודלים, כמו למשל, שבת הנשיא עם 1500 חניכים, שבו יש רק כ-4-5 חדרים.

מר דניאל וגר:

מכאן, שאם הוא היה נהרס ונבנה מחדש כמבנה יותר גדול, ניתן היה אולי להשתמש בו יותר.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אין ויכוח.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אומר גם שאחד מהתכנונים הוא להפוך את חצרות בית הספר למקום יותר קהילתי וירוק, כלומר לבנות באופן שבו החצר יכולה לשמש את הקהילה, בצמחיה ועם אלמנטים במרחב שיאפשרו גם להינות שם. זה דבר שיכול להיות הרבה יותר ישים.

מר דניאל וגר:

צריך לשים את הדעת לכך, שלפעמים בית ספר צמוד לבניין מגורים ומהווה מטרד רעש. מכאן שאם זה בית ספר שהוא לא צמוד - אין בעיה, אבל אם הוא צמוד - יש לתת על כך את הדעת.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

לפניכם תהליך העבודה שעל פיו אנחנו עובדים במסגרת התוכנית, ושיפור שירות לאיכות סביבה וקיימות - תכניות בניין עיר -

אציין שלא בהכרח שהתב"ע מגיעה אלינו ישירות, שכן לפעמים היוזמה הראשונית לתוכנית מגיעה אלינו לפני שמגיעה לפורום מהנדס העיר על ידי יועצי סביבה או על ידי היוזמים עצמם שמגיעים על מנת לדעת מה הדרישות הסביבתיות בתוכנית.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

כלומר שיש מקרים שבהם עושים סוג של פררולינג, כשבאים ושואלים אתכם מה התקן, מה הדרישות/ההנחיות המרחביות לצורך העניין ואז אחרי שהם מקבלים מידע הם מגיעים עם התוכנית.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

למעשה, הם עובדים מול הצוותים בתב"ע והם כבר יודעים לקראת מה הם הולכים פחות או יותר הולכים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

כל שחסר להם זה הנדבך הסביבתי, כשהתחום הסביבתי הוא סוג של בניה ירוקה עם כל המדדים של החסכון האנרגטי, מי-נגר וכל הדברים האחרים הנוספים שבהם מטפלת הרשות לאיכות סביבה וקיימות.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

מאחר שיש לפעמים נושאים כמו זיהום קרקע, שהם צריכים לדעת מה צריך לעשות אתו, טרם התכנון הראשוני ועל מנת לדעת מה ההשקעה שנדרשת מבחינתם בפרויקט עצמו מבחינת הנושאים האלה, כמו גם פירי נידוף, שדורשים מהם שטחים והם חייבים להיערך מבעוד מועד לענין זיהום בשכבות הקרקע, כדי שהזיהום לא יחזור לדירות עצמן ולפיכך זה

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

חלק מתהליך שהם צריכים לעשות במסגרת התכנון כדי לבוא עם זה. זה התהליך ואין ספק שזו עבודה מאד סיוזיפית שצריך להפנים ולהטמיע.

אדגיש שהיוזמה הראשונית לתכנית, לפני פורום תכנון כתיבת הוראות התכנית, שזה הפורום שבו הם מקבלים את האישור לתוכנית, הם מגיעים אלינו על מנת לדעת מה נדרש, כאשר בשלב זה אנחנו מזהים ומגדירים מה נדרש. ישנם מספר מסמכים שהם צריכים להגיע אליהם וזה קשור לסדר גודל של התוכנית כמו למשל:

- תסקיר השפעה על הסביבה, שזה בתחום סמכותו של המשרד להגנת הסביבה ואיננו מתעסקים עם התסקירים אלא שאנחנו מקבלים אותם כעיון, כעין נוספת לנושא, אבל המשרד להגנת הסביבה הוא זה שאחראי על התסקיר השפעה לסביבה. מדובר בדרך כלל בתוכניות שהן מאד גדולות, כמו שדה דב, תוכנית 3700, שיש להם השפעה מאד גדולה על כל המרחב הסביבתי.
- מסמך/דו"ח סביבתי - או שיש בתב"ע הבטחת תנאי איכות סביבה בהוראות התוכנית עצמם.
- הבטחת היבטי איכות סביבה בהוראות התכנית - אחרי שאנחנו מחליטים יש ישיבות נוספות מול היועץ הסביבתי כדי לפרט מה אנחנו דורשים במסגרת התוכנית הספציפית שאנחנו רוצים שיופיע במסמך הסביבתי ואחר-כך שיטמיעו את זה בהוראות התוכנית.
- ישיבות נוספות מול היועץ הסביבתי - יש פורום תכנון של מהנדס העיר.

בנוסף:

- ישנו פורום תכנון של מהנדס העיר.
- בשלב זה הדרישות ידועות גם ליזם וגם ליועץ הסביבתי שלו.
- במידה ולא היה ייעוץ מקדים - אנחנו נותנים את ההנחייה להכנת המסמך הסביבתי במסגרת פורום מהנדס העיר.
- בשלב זה היועצים הסביבתיים מכינים את המסמך, את הדוח הסביבתי ואנחנו מקבלים אותו לבדיקה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
 ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
 קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

- אנחנו בודקים מה התקבל לעומת מה שנדרש.
 - אנחנו שולחים את זה להשלמות הדרישות על פי צורך.
 - בודקים את המסמך הסביבתי הסופי. הבדיקה נעשית מול התוכנית, כדי לראות מה הוטמע במסגרת הוראות התוכנית, התשריטים וכל מה שנדרש, כמו גם מסמך הבינוי.
 - השלב הבא שהתוכנית עוברת לדיון בוועדה המקומית עם המסמך הסביבתי. כעקרון, תוכנית תל-אביב 5000 אומרת שיש אפשרות לפטור ממסמך סביבתי, כשלמעשה הועדה המקומית היא שצריכה לאשר את הפטור.
- תכנית בעלת השפעה סביבתית מוגדרת בתכנית המתאר תא/5000 סעיף 4.4.1. התוכנית מגדירה מהן תוכניות שהן בעלות השפעות סביבתיות:
- תוכנית הקובעת דרך מהירה, דרך פרברית מהירה, דרך עורקית רב עירונית, דרך עורקית עירונית, או מחלף מוצעים או מרחיבה דרך או מחלף כאמור באופן המגדיל משמעותית את נפח התנועה.
 - לכל התוכניות האלה נדרש מסמך סביבתי בקנה מידה כזה או אחר.
 - תכנית הקובעת בינוי במגרש הגובל בזכות הדרך של דרך פרברית מהירה, דרך עורקית רב עירונית, דרך עורקית עירונית, או דרך שהיא חלק ממחלף.
 - תוכנית הקובעת שימושים רגישים לרעש בסמוך לזכות הדרך של דרך פרברית מהירה, דרך עורקית רב עירונית, דרך עורקית עירונית או דרך שהיא חלק ממחלף.
 - תכנית הקובעת שימושים מעורבים של מגורים מצד אחד, ותעסוקה ו/או מסחר ו/או מלונאות מצד שני.
 - תכנית הקובעת שימושים של מסחר 2 כמו בתי קולנוע, מועדונים, אולמות שמחה או מאפשרת קיום אירועים תחת כיפת השמים, כאשר פה יש סוג של התנגשות בין המגורים לבין הפונקציות האלה מבחינת המטרדים שעשויים להיות.
 - תכנית הנמצאת בתוך תחומי רעש מטוסים שנקבעו בתכנית קודמת, כמו תוכנית תמ"א 4.2 שמגדירה את כל הנושא של שדה דב, כשהיום זה למעשה לא רלבנטי אבל עדין התוכנית הסטטוטורית הקובעת את הבינוי שם.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

- תכנית המאפשרת שימוש בחומרים מסוכנים בתחומה או תכנית שהמרחק בין גבולה לבין גבול של ייעוד, אשר מאפשר בתחומה שימוש בחומרים מסוכנים, אינו עולה על 50 מ'.
- תכנית המאפשרת בינוי של 20 קומות ומעלה - זו התוכנית שמבקשת את דוח הצללות ומיתון רוחות.
- תכנית הכוללת בתחומה קרקעות ו/או מי תהום מזוהמים או החשודים כמזוהמים עפ"י חוות דעת הרשות לאיכות הסביבה ו/או רשות המים ו/או המשרד להגנת הסביבה, או קרקעות המסומנות כמזוהמות או חשודות כמזוהמות עפ"י תשריט המתווה לטיפול בקרקעות מזוהמות וגזי קרקע והנחיות השרד להגנת הסביבה.
- תכנית הנמצאת בתחום אזורי היעוד: ים, חוף ים, עורף החוף.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אומר שמובן לנו שבתל-אביב יהיה מתכנן סביבתי, אבל יש הרבה רשויות מקומיות, שלצערנו אין להם מתכננים סביבתיים וזה מחדל גדול מאד. דברנו כאן עתה רק על שלב התכנון, כאשר יש גם את השלב של היתרי הבניה, שזה שלב בפני עצמו, שפעמים רבות יש שם הקלות למיניהן, ואז הקלה יכולה להיות לצורך העניין ב-6% וזה יכול להביא השפעה מאד משמעותית, אם מדובר למשל בבניין של 25 קומות או במגרש גדול, כלומר שה-6% האלה וההקלות למיניהן יכולות להשפיע בצורה אחרת, ממה שהתכנון התכוון ולכן גם לנו חסר קצת פרטים כדי לשים דגש בשלב של ההיתרים, כי אנחנו לא מספיק חדים בהקשרים האלה של דיוני הועדה לקראת היתרי בניה וזה בעיניי חשוב מאד. אין ספק שהתפקיד הזה הוא 'סופר' חשוב, כי בסופו של דבר, מה שאנחנו לא מצליחים היום לקבע בוועדה המקומית ולשים אותו תחת הסטנדרטים הסביבתיים, זה פרויקטים שנבנים פה למאות שנים, וגם עכשיו אנחנו עובדים על פרויקט שהגיע לשולחן הועדה - פרויקט עזריאל, מגדל הספירלה, מגדל שאמור לקום על השטח של ידיעות אחרונות ברח' שוקן, זה בנין בן 90 קומות, שאנחנו דנים בו רבות וזה הגיע לוועדה שלוש פעמים, יצא מהוועדה והגיע לשולחן שלי ביחד עם כל מי שעוסק בסוגייה הסביבתית גם בעירייה, גם היזמים, כי כמו שמירי אמרה שיש פה עוד דמויות, בעיקר אצל אדריכל העיר שמופקד על הפן המקיים במידה כזו או אחרת. לשמחתי,

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

היום, אני יכול להגיד לאחר שעברתי תהליך של 11 שנות חברות במועצה - שהיום יש תהליך מאד חשוב ומשמח, שמתכננים צעירים שרק נכנסים לעבוד **מעלה תחום איכות הסביבה, שפול גמירי** ממה שהכרתי לפני כ-10 שנים והם באים עם אידיאולוגיה, **מעסיק צוות ואוסף נדדה ורצון** והאנשים האלה, מבלי להעליב, חלילה, נמצאים בתפקידים הכי זוטרים, עם שכר נמוך והם באים עם חשק לשנות ורצון להשפיע והם משנים את כל המערכת ואת כל ההסתכלות של המערכת המתכננת. זה לא סוד, שאנחנו פעמים רבות נאלצים להתמודד עם כל מיני שיקולים כאלה ואחרים, שכן פה יש גם עניינים של קניין פרטי ואנשים שרוצים למקסם את הרכוש הפרטי שלהם, שזה גם לגיטימי לצורך הענין, שרוצים לבנות ולהרחיב ועוד כהנה וכהנה סוגיות ושיקולים, שאנחנו צריכים להיות הרגולטורים שהולכים להיות באופן עקבי מאד ויוצרים את המציאות החדשה הזאת של בניה הרבה יותר ירוקה ומקיימת, עם פחות בזבוז אנרגיה וכדו'. אין ספק שיש כאן עתיד ורוד, לפחות כמו שאני תופס אותו כאן היום בעירייה, שהוא הרבה יותר 'ורוד' ממה שהיה לפני כשנתיים-שלוש, אכן יש פה שינוי. הגם שאנחנו עדין רחוקים מערים כמו ונקובר או ערים אחרות בעולם, שמי שלא היה בתערוכה במוזיאון תל אביב של 'סולאר גרילה' חייב ללכת ולראות את הדברים המדהימים שהוצגו, שמהווים סוג של שאיפה או מצפן ביעד.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אגב, אמרתי לי שעזריאלי הגיע ליגולד' מבחינת הבניה הירוקה, שזה יפה מאד.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

הם גם יגיעו לפלטינום בעוד קצת מאמץ.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

וגם בנין תוהא, בנין תוצרת הארץ, שנמצא כבר בפלטינום.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מצד שני, בנין הספירלה שמייצר בעצמו בסביבות 2% אנרגיה חלופית, כי אז לבנין כזה שהולך להיבנות ולהיות כאן גם בתקווה עוד למאה השנים הבאות יהיה מעט מסביב

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אין ספק שהיה צריך לעשות הרבה יותר.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

אם נסתכל על כל הקומפלקס של עזריאל, זה קומפלקס ענק, שאם היה מעלה את זה בשימוש באנרגיה, וזה שווה להם.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אשמח לפתוח את הנושא לדיון - מי רוצה לשאול/להעיר בהקשר הזה?

עו"ד יואב קרמר:

אומר שזה מרשים מאד, אבל מעניין אותי לדעת למשל, שסוללים היום שביל אופניים, שזה סופר חשוב, אבל בשביל אופניים צריך לכרות הרבה מאד עצים. האם זה עובר דרככם, או שיש לכם הזדמנות להגיד 'לא' או שאתם עוצרים את זה?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

לא עובר דרכנו, לצערנו.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אנחנו נכנסים כשיש משבר, כשהתושבים מתקשרים ושולחים וואטס-אפים ואז אנחנו נכנסים לתמונה.

עו"ד יואב קרמר:

למה לא צריך את החותמת שלכם?

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

כי הם יכולים, ואין שום הסדרה שמצריכה היתר או הליך מסונן, ואותה תכלית לא תהיה להסתכן בהתנגדויות ולא מאפשר שום שיח תכנוני סביב העניין הזה ולכן עושים את זה. אני יכול לומר שאנחנו נמצאים היום במקום הרבה יותר טוב משהיינו. יש עכשיו פורום מקצועי שרק לפני שבוע-שבועיים התכנס לראשונה, שהוא פורום עצים, שבו שותפים גם הרשות, גם שפ"ע, גם אדריכל העיר וגם האגרונום. 'העגלה זזה'.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

הפורום הזה עוסק גם בהצללה ותוספת עצים בעיר?

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

הפורום אמור לעסוק גם בתוספת וגם במניעת כריתות, בודאי.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

זה נושא שמטריד אותי מאד - נושא ההצללה ברחובות.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

כן יש את הנושא של 'ניהול היער העירוני', שבמסגרתו בוחנים איזה עצים ישתלו, איפה ישתלו אותם, מה יהיה הבית שלהם, כדי שיגדלו למה שהם יגדלו, איך יטפלו בהם, איך יסמנו אותם ואני מקווה שהכל יהיה ממוחשב ואז נוכל לדעת - מה יש בעצים, איזה עצים, מה קורה אתם. יש פה תכנון שלם שמדבר על הצל, כי הוא קשור לאי החום העירוני ולהצללות שצריך. אנחנו מתקדמים לשם יפה מאד.

עו"ד יואב קרמר:

הנקודה השנייה שרציתי להעלות היא, שאני חושב שזה כבר קורה, שאפשר לעלות מדרגה, גם בהיקף המטלות שנותנים ליזמים, כמו למשל הנושא שהתערבתם בו לאחרונה עם החיפוי

- חיפוי אבן במקום זכוכית, כמו גם שהשטחים הציבוריים בכניסה לבנין, פחות מחזירי שמש וכדו', וכך ייתכן שאת 'הבימה' היום היו מתכננים **אחתה גל שנים הבית הספר והבנין שיהיה** אפשר 'להתעוור' שם, כשהולכים בשעת צהרים בקיץ.

זה פוטנציאל בעיניי לעשייה גדולה וזה לא הרבה כסף, שהרי יש ליזמים מטלות ציבור קשות והן הופכות להיות עם גוון סביבתי יותר, שהשטחים הציבוריים צריכים להיות יותר ידידותיים.

בישיבת הועדה האחרונה שהייתה ביום רביעי הגיע פרויקט, כאשר אחד הנספחים לטיוטה היה הדרישות הסביבתיות של הצוות שמפורטות ברמה מאד מקצועית, כשעוסקים בכל נדבך, ממי נגר, דרך החומר של הרצוף, שיהיה חומר שדוחה חום על מנת שנתמודד עם האתגרים של ההתחממות.

ברור לכל, שיש עוד הרבה מה לעשות, אבל אנחנו במקום טוב שמתקדם לכיוונים הרבה יותר חיוביים ממה שהיינו בו וזה הרבה בזכות האנשים שעובדים ביומיום והם מדביקים את המערכת מלמטה כי זה חשוב להם.

זה לא רק זה, אלא שהם דברים שהם מאד תהליכיים. אנחנו בעד זה, אנחנו רוצים והיזמים לאט לאט נכנסים לעניינים האלה, כי מבקשים מהם לעשות 'סוויץ' בראש, לשנות את התפיסות. את הדרכים שלהם.

היום כל בנין תעסוקה נראה טבעי שעושים אותו כבניין מזכוכית, אבל היום זה כבר ייכנס לסוג של אג'נדה אחרת, שצריכים לשנות את זה.

יתירה מזו, זה לא רק המתכננים מלמטה, זה גם עצם העובדה שתל-אביב הפכה בשנים האחרונות להיות מעורבת הרבה יותר בגופים בינלאומיים והיא רואה מה קורה בעולם. ראש העיר נוסע לכנסים, לוועידות והוא נאם לפני מספר חודשים ב-C40 לגבי ההתחממות

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

הגלובלית. השינוי הזה מתאפשר גם בזכות העובדה שמבינים, גם ברמות הבכירות, שלשם העולם הולך ולשם גם אנחנו צריכים ללכת. וזה חשוב.

מר אפי שפירא:

כאשר דברת על החזית החמישית הזכרת את הגלגל הירוק ואת השטחים הציבוריים - ומה לגבי סולרי- האם זה גם נכנס באג'נדה?

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

זו הנחייה היום ובמבני ציבור דורשים היום את ה-PV על הגגות. ראובן ציין את זה, כמו גם בעזריאלי בספירלה חלק מהדרישה הייתה להתחיל לעבור ל-PV על מנת לעשות את זה. כן, זאת המחשבה וזה הכיוון.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

התקינו כבר במרלוג ובדרום תל-אביב בוולפסון ויש תוכנית סדורה ששמו עליה כמה עשרות מליונים, כאשר הרשות לפיתוח כלכלי מובילה את זה ביחד עם אדריכל העיר ומתקינים את זה על גגות. כל בנין חדש של מבנה ציבור שמתוכנן עתה, זה צריך להיות מתוכנן ומותקן ולא הכנה למזגן, אלא שזה יהיה שם.

מר דניאל וגר:

ומה עשיתם ברמת ישראל?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

רמת ישראל על התפר, הספירה שלו הייתה לפני ההחלטה ואני מנסה עכשיו, למרות שכבר הוחלט על כל התקציבים לפני, בכל מקרה הוא מוכן לזה, ועתה ננסה לראות שאפשר לתקציב גם את הפעילים עצמם.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר דניאל וגר:

יש בית ספר יסודי חדש ברח' רידינג - האם גם שם יש?

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

בכל בית ספר חדש הדרישה היום היא להכנה ל-PV וברגע שמתקצבים את זה, יש אפשרות לעשות את זה.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אני יודע שההנחייה היא להתקנה, לא רק להכנה.

מר יאיר אהרון:

מה הסיכוי להטמיע את זה בבתי ספר קיימים, כי גגות בבתי ספר זה מחוץ לתחום, גם של ההורים וגם של התלמידים.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

בכמה בתי ספר כבר עשו את זה לפני הרבה מאד שנים. בבתי ספר קיימים זה יותר קשה להטמיע מבחינת הקונסטרוקציה, כמו למשל ב'אקספוז', בבנין החדש שבנו, שרצינו שלאירוויזיון כבר תהיה התקנה PV וזה לא היה אפשרי, כי המבנה לא היה בנוי קונסטרוקטיבית לקבל את זה ולעשות שם שינויים וחיזוקים על מנת שהם יעשו את זה ויהיה לנו שם חשמל נקי. במבנים ישנים ובודאי בבתי ספר ישנים זו בעיה.

גב' גלי ברלי:

יש לי הערה, הגם שאני לא יודעת אם זה קשור, אבל באיזורי חן בכל הבניינים הישנים נפלו הפסיפסים על רכבים וכמעט על אנשים והדבר הפך להיות מעין סכנה לציבור ועכשיו מתכוונים לחדש את כל החיפוי. האמת שאינני יודעת איך בדיוק מתכוונים לעשות את זה ואם יש בכלל אופציה לעשות את זה בצורה שהיא ירוקה ואם להכריח אותם שזו תהיה בניה ירוקה, כי בעקרון הכוונה היא להביא קבלן שישים חומרים דביקים כדי לשמר על הניראות.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אני מניח שעושים את זה אבל יש להקפיד בוועדה, שבחיפויים של המיזם, כל מיזם באזור של 3700 שהוא קרוב לים ואז כנראה שכל הפסיפסים נופלים כתוצאה מהמלח. למעשה, אנחנו יכולים להשפיע רק בשלב הבניה, כשבאים אלינו עם החומרים, אז אפשר להשפיע ולראות מה עמיד/לא עמיד.

גב' גלי ברלי:

לפחות הבניין שאני גרה בו וגם הבניינים שליד מתחילים עכשיו תהליך של לשנות את כל החיפויים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

ברגע שזה לא מצריך הסדרה בהיתר, העירייה לא נכנסת לזה.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

יכול להיות שאנחנו יכולים להיכנס לייעוץ בשיפוץ הירוק. יש לנו אנשים שיודעים 'שיפוצים ירוקים'.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

ניתן לבדוק מה התוכניות שם והאם אנחנו יכולים לתת הנחיות לגבי חומר החיפוי, או לתת ייעוץ של שיפוץ ירוק.

גב' מירי אידלסון - ממונה תכנון סביבתי:

יש היום תהליך בעירייה של מחשבה איך לשפץ את המבנים באופן כללי, צריך, אולי, להכניס גם את הקטע הזה כחלק מהתהליך. צריך לדבר עם משרד אדריכל העיר שמשתלם בזה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

נדבר על זה, נטפל בזה.

תודה שהעלית את זה. מירי תטפל בכך מול הגורמים כאן.

תוכנית הרשות לאיכות סביבה וקיימות לשנת 2020

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

שלום לכולם, בשל קוצר הזמן אעביר את הסקירה באופן מהיר וממוקד.

ברשות לאיכות הסביבה אנחנו מקיימים ומקדמים הרבה מאד נושאים עירוניים שקשורים בתחומים השונים שניגע בהם בהמשך. אנחנו עושים את זה בכל מיני דרכים, באופן הקלאסי כשנכנסים לתוך התוכניות כדי לעשות מניעה מראש, פיקוח ובקרה ועד לדברים שהם הסברתיים-סביבתיים.

לפניכם בשקף אפשר לראות פסל שעשינו עם אומנית שאספה צעצועים וחומרים מפלסטיק מחופי ישראל ובנינו כדור, כדי להראות לאנשים מה קורה עם פלסטיקים בחופים, כאשר אחת מהמטרות שלנו לשנה הבאה, וכשם שאנחנו מוציאים את הפלסטיק מההזנה של גני הילדים ובתי הספר, מוציאים את הפלסטיק מבנין העירייה, כאשר בשלב הבא, כפי שגם ראובן מוביל עתה, להוציא גם את הפלסטיק מהחופים ואנחנו עושים זאת בשיתוף 'אתרים' וזה הדבר שאנחנו שוקדים עליו.

התחומים שבהם אנחנו מטפלים ברשות לאיכות הסביבה:

- פיקוח ורישוי על העסקים
- תכנון סביבתי
- קרינה
- תחנות דלק
- קרקע/מים

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

- חומרים מסוכנים
- איכות וניטור אויר
- אנרגיה
- רעש
- אסבסט והיתרי רעלים

ויש לנו מומחים לכל אחד מהתחומים האלה, שהוא האחראי גם לתת למירי את חוות הדעת לתוכניות שקורות בעיר, גם לעשות ביקורת שוטפת על עסקים כמו כל מי שמחזיק חומרים רעילים, כל מי שצריך בדיקה של קרקע כזו או אחרת, פיקוח קבוע לכל תחנות הדלק - 50 תחנות הדלק בתל-אביב. לפני שנכנסתי לתפקיד הרשות היא זו שהכניסה את הנושא של מישוב אדים כלומר שכשהיום אתה ממלא דלק, לא כל האדים יוצאים אליך, אלא שיש מערכת ששואבת את האדים האלה מיד חזרה ואלה למעשה הדברים שיצאו מהרשות, כמו גם הנושא של נידוף ארובות לעסקים ושיטת שליטה בעשן במסעדות, שגם זה הנחיות ופתרונות שיוצאים מהרשות.

בגדול, אנחנו עושים בחינת טכנולוגיות חדשות, נהלים ומסמכים מקצועיים, בקרה ואכיפה על הדברים.

מר דניאל וגר:

יש להפוך את כל תחנות הדלק לכאלה שיתנו גם תמיכה בטעינה חשמלית, כי בעשור הקרוב יהיו עוד ועוד רכבים וחשוב שתהיה תמיכה שכזאת.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

כרגע לא. וזה לא מכוון דווקא לתחנות דלק, שכן יש צוותי עבודה בעירייה שעובדים על היכן לעשות את זה. אגב, כבר התחילו לעשות זאת דווקא בחניונים ציבוריים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

באחוזות חוף יש כבר את זה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

ועכשיו יש תכנון איך להתקין את זה, כי צריך לחשוב - האם צריך להצטרף או בבתים פרטיים. כרגע, אין קשר לתחנות דלק ונצטרך לבחון זאת בשלב מאוחר יותר.

מר דניאל וגר:

שאלה: כאשר בונים בנין חדש - האם מבקשים שבחניון שלו תהיה הכנה לתשתית חשמל?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

שאלתך מצוינת. בעקבות התוכנית להסתגלות האקלימית שתראו בהמשך, עלה הצורך, כשלמעשה היום אין שכבה שנקראת הסתגלות לשינויי אקלים בתוך התכנון. האחד מהם, אם לא נתקין שקעים להטענת רכב חשמלי בבתים פרטיים, אז למה שהתושבים יקנו רכבים, או שאם יקנו - לא ידעו מה לעשות, ואז כמו שפעם היה תקן שצריך לבנות שתי חניות או חניה לבית וכדו', במפרט הזה של הבניה הירוקה, שרק הולכת ומשתפרת עם הזמן, כי אנחנו כבר נמצאים הרבה מעבר למינימום - זו צריכה להיות הנחיה, בבית של X דירות, וכך וכך חניות צריכות להיות עם אפשרות להטענה.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

ומה עם הטענה של ה-דו-גלגלים החשמליים- האם איננו יכולים להשתמש גם באותן תשתיות בכל בנין חדש?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

יכולים לטעון, אבל יותר קל לטעון את הקורקינט מאשר לטעון רכב או כלים חשמליים אחרים. למעשה, לכלל השאלה הזאת - יש צוותים בעירייה שהם בוחנים את העניין. אני יכול לספר, שיש עכשיו סטארט-אפ, שאנחנו בודקים אותו בעירייה שבו שמים פסים של הטענה ותוך כדי נסיעה הרכב יטעין את הבטריה שלו. הטכנולוגיה משתפרת בקצב מהיר

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
 ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
 קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מיום ליום ואני משער שזה יגיע, שהרי יש דרישה לחשמלי ויהיו תחנות הטענה ונמצא את הדרך לעשות את זה, הכי טוב שאפשר.

- אחד התחומים הוא הנושא של פיקוח בקרה ורישוי **עסקים** **עיריית תל-אביב-יפו** **למעשה** תחנה בהיתר הרישיון לעסק בתל אביב, בודקים אותו מבחינה סביבתית, בעיקר בנושא רעש וזיהום אוויר, מטפלים בהרבה מאד תלונות של תושבים על העסקים מבחינת רעש וזיהום אוויר, הרבה מאד עבודה שהמטרה היא לאפשר לעסקים להמשיך לפעול בעיר, אבל לזכור שיש תושבים שגרים שם שקנו בנים ורוצים לחיות באיכות חיים. זה התפקיד שלנו לעשות את זה.

- הדבר השני החשוב - אורח חיים מקיים - קשור בהרבה מאד מומחי תוכן שיש לנו, כמו טבע עירוני וגינות קהילות, חקלאות עירונית, דהיינו כל הנושא של אפס פסולת, החל מצמצום צריכה, שימוש חוזר, קפה תיקונים, מיחזור - כל העולם הזה הוא עולם חשוב מאד, כמו למשל - נתנו לאחת העמותות כ-100 זוגות אופניים תקולים מהמחסן העירוני, מהמרחב הציבורי והם הצליחו להתקין כ-80 זוגות תקינים וחילקו אותם בדרך של 'חבר עמותה', כאשר לוקחים את האופניים ומשלמים סכום של חברות, אבל כאשר צריך לשנות כסא, לחזק את המעצור, להחליף פדל, לתקן או להוסיף משהו הם נותנים את השירות הזה. יובהר שפעילות זו גרמה לכך שלא יהיו לנו אופניים זרוקים בתוך הפחים הירוקים.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

עכשיו התחיל פרויקט 'כולו' בצפון הישן כפיילוט.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

- פרויקט 'כולו' עשינו עם התו הירוק בכל העיר. זה היה מאד מוצלח.

וגם פרויקט 'טולו' הגיע מפרויקט שאנחנו שותפים בו, במסגרת הארגון של ה-C40 ארגון הערים הגדולות בעולם ששואפות ליישם את אמנת פריז ואת ההחלטות שהיו שם, כאשר אחד מהפרויקטים שלהם זה עידוד נשים לתחומי האקלים. המחשבה

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

שכלל שיהיו יותר נשים בעמדות בכירות במוסדות ובדירקטוריונים, הסיכוי גדול יותר שדברים סביבתיים יקודמו ויקבלו את מקומם.
יש לנו שני פרויקטים שהשתתפנו בהם:

⇐ האחד נקרא **Mentoring program**, כאשר עשר יזמיות צעירות יחסית מקבלות מנטוריות בכירות מישראל, שעובדות אתן. אחד הפרויקטים זה 'טלוי' - של איך לוקחים רעיון שיש לך ומצליח להביא אותו לכדי יישום.

⇐ הפרויקט השני - 'בוסתן בבלי', שהוא פרויקט של שתילת עצי פרי במרחב הפרטי בשכונה ביחד עם התושבים.

⇐ פרויקט נוסף - נמצא ברמת ישראל שנקרא 'בתים מדגימים' - כאשר תושבים הופכים את ביתם לבית למדגים בחסכון באנרגיה, במים, שימוש במי המזגן לגינה קהילתית, קומפוסטר וכדו' וכך אנשים יכולים לראות, איך בדיוק עושים את זה.

- אירועים גדולים - יש לנו הרבה מאד אירועים, בעיקר עם מינהל קהילה.
- שכונות מקיימות פרויקט שלנו, שלוקח שכונה ומתכלל את כל הגורמים והדברים הירוקים שיש שם, מגינה קהילתית, בית ספר שיש לו חינוך סביבתי, שטח טבע עירוני, קומפוסטר, ספריה שיתופית, ספרית חפצים, **PV**, כולל תוכנית המזון, כאשר יש לנו נציג בשכונה, שתופר את כל הדברים האלה, כדי שיהיה קשר ביניהם ועל מנת שתהיה יותר סינרגיה בין הדברים.

- תו עירוני ירוק - יש לנו יותר מ-120 עסקים, שאנחנו עובדים אתם ונותנים להם ייעוץ איך להיות יעילים יותר וסביבתיים יותר, כאשר אחד מהקריטריונים שלהם, שצריך שתהיה להם גם מנה טבעונית וצמחונית, מעבר לכלים רב פעמיים, למחזר, לצמצם את שירות האספקה של משאיות שמביא להם תוצרת כדי להוריד נסועה מהכביש, כלומר שיש סדרה שלמה של דברים שהם צריכים לעשות. אנחנו עושים זאת עתה גם במשרדים וגם למוסכים, כפי שקוראים לו 'מוסך יבש' - מוסך שמפסיק לזהם את הקרקע, כשם שהיה בעבר.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
 ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
 קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

- הרבה מאד עבודה על קלינטק, כאשר חלק גדול מהבשורות להרבה מאד מהדברים שאנחנו מדברים עליהם, כולל - איך שמים במקום זהות, במקום זהות, ובאשר הזכויות תהיה כבר PV ותייצר אנרגיה וכו', כשהכל יבוא מקלינטק.
- חינוך סביבתי - אנחנו עובדים בכל בתי הספר היסודיים בעיר. השנה נכנסנו גם לעל יסודיים ואנחנו עובדים גם מאד חזק עם הנוער למען אקלים, וכן מפיקים להם חוברות לימודיות, כשיש לנו מורות בבתי הספר שמלוות את התהליך ומדריכות מטעמנו שעוברות בכל בתי הספר ומכניסות את זה לאג'נדה. אני יכול לומר שעם החינוך העל יסודי נגיע לכ-70 בתי ספר.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אני רוצה לספר לכם, חברים, שהייתי בריו דה ז'נרו לפני כחודשיים ונפגשתי עם הממונה על איכות הסביבה בעירייה ואני זוכר שישבנו בחדר ישיבות עם כל מנהלי המחלקות והאגפים בתחום של איכות הסביבה, בעירייה שמונה קרוב לכ-7 מיליון תושבים. אני זוכר שקמה גבי שדברה על החינוך ועל כמה שזה חשוב וכדאי והיא אמרה שבכוונתם להיכנס ל-9 בתי ספר בעיר. כמובן שחשבתי לעצמי, לצורך השוואה, שאם בעיר של 7 מיליון תושבים נכנסים רק ל-9 בתי ספר לעשות עבודה חינוכית בהקשרים של איכות סביבה, כשפה אצלנו אנחנו נכנסים לכ-90-95% - זה ממש פנומנלי, מדהים.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אמשיך בסקירתי -

- נושא מדיניות המזון העירונית - יש לנו תוכנית עירונית וגם העירייה חתמה לפני כ-4 שנים על אמנת מילאנו. זה אומר שהעיר לוקחת אחריות על המזון שמוגש בעיר ומכאן יש עבודה גדולה מאד, כמו למשל בקפיטריות בבתי הספר העל-יסודי, בכל מהלך ההזנה העירוני, כמו הדרכות להורים בגיל הרך, עבודה חזקה ומרובה עם המחלקה לגני ילדים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

- צמצום מזון - אנחנו מנסים להסביר לאנשים על ידי סיורים בסופר- איך לקנות נכון, איך לקנות בריא ועל מנת שיבזבזו פחות, וכן מסבירים להם שניתן למשל לקנות 750 גר' במקום 1 ק"ג ובכך למנוע זריקה של מזון וכדו'.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אומר שיש דגש בהדרכה על צמצום האכילה מהמזון החי, כי ברור לכולנו שהמזון מהחי הוא הגורם המזיק הכי גדול וזאת אף מעבר לעניין של 'צער בעלי חיים וכו' ונושא הבריאות', אלא שהגורם הכי מזיק לאיכות הסביבה.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אנחנו יודעים ואנחנו משוכנעים בזה. אציין שהייתה לנו אתמול ישיבה ואז 'קלעתי לדעת גדולים', כאשר בקשתי להכניס במצגת, גם ברמת הניראות והדקלרציה ולא רק ברמת העיסוק בזה, שכן עוסקים בזה הלכה למעשה בטרמינולוגיה של הפרויקט ועל כן ציינתי שיוסף במצגת שלפניכם - הפחתת תצרוכת המזון מן החי, חלבונים/מזון מן החי.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אנחנו בהחלט נוסיף את זה. אנחנו מעודדים עתה תזונה ים-תיכונית שהולכת על הקו הזה, של הפחתת תצרוכת המזון מן החי. אנחנו גם עושים פעילות עם הגיל השלישי.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

מה הפעילות?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אנחנו בקשר עם שירותי הרווחה בבתי האבות, במקום שבו הם מקבלים אוכל ונותנים להם עצות מה לעשות בעניין.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
 ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
 קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

מעבר למרכזי בתי האבות, איך עוד אתם מגיעים לגיל השלישי?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

יש לנו גינות קהילות מונגשות לקשישים, גם ברייך, גם בדני. למשל, במקומות שאנחנו יודעים שבאים לשם מבוגרים/קשישים - אנחנו דואגים לארובות מוגבהות כדי שלא יצטרכו להתכופף.

חשוב להדגיש, שהדגש החזק בפעילותינו הוא לשנות את ההתנהגות בגילאים הצעירים. אחד מהפעולות המרכזיות שלנו בשיתוף עם אגף בריאות הציבור, ד"ר נחמה - לגרום לכך שכמעט כל אמא או אבא שיש לה ילד צעיר עוברים הדרכה בטיפת חלב של תזונאית שלנו, מעבר מהנקה למוצק - איך להרגיל את הילד/ה לטעמים חדשים ולמזון בריא. אחר כך, כל מי שעבר את ההדרכה נכנס לקבוצת וואטס-אפ עם התזונאית שלנו שממשיכה לעקוב ולתת עצות. כל הרעיון הוא לנסות מהתחלה וכבר בגנים. אני יכול לומר שאנחנו נכנסים עתה לגנים בשדרוג מערך המזון, כשאחד מהרעיונות שלנו הוא לגרום להם לאכול אחרת, כולל בכיוונים שצינו פה.

מר יאיר אהרון:

האם התוכנית היא גם בגנים הפרטיים?

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

בסוף זה יגיע לגנים פרטיים. בתחילה אנחנו נמצאים בגנים שהעירייה אחראית עליהם, אבל בסופו של דבר זה ישפיע על הכל.

מר יאיר אהרון:

למעשה, הם מתחילים בגנים הפרטיים, לפני שהם מגיעים לגן עירייה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

חשוב שתדעו שעל חלק מהדברים יש לנו היתר שליטה, כי זה חלק מהאחריות שהרשות מקיימת. שלנו בו היא פחותה, ואז אנחנו יכולים לעשות רק השפעה עקיפה.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אנחנו יכולים לחשוב על תו עירוני ירוק, גם לגני ילדים, בפרטיים.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

יכול להיות שנעשה את זה.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אגב, בפרטיים הכי קל להורים ליצור שינוי.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

השינוי התחיל ברגע שהעירייה החליטה לפני מספר חודשים על המעבר לכלים רב פעמיים, גם בבתי הספר וגם בגני הילדים.

יובהר, שכאשר עיר כמו תל אביב נכנסת למהלך כזה גדול שמשנה את האופן שבו ספקי המזון עובדים, כשחלקם עובדים גם וגם והלחץ מגיע מעיריות נוספות, לא תהיה ברירה ואז כל המערכת תשתנה ותעשה את זה. קראתי עתה מנשר ממשרד הפנים שהוא החליט שהוא מוציא מכל המשרדים שלו את הפלסטיק. חשוב להבין, שברגע שיוצרים גל כזה, גם מי שמביא את החומר מחו"ל ומספק ומבין לאיפה העבודה עוברת, הוא כבר משנה את אופן ההתנהגות שלו וזה עוזר לכולם. כך האחרים למדים על השינויים.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אני חוזרת ואומרת שצריכים גם להגיע לגיל השלישי והרביעי, כי זו אוכלוסיה בשיעור שהוא לא נמוך בעיר. בגיל הצעיר התזונה מאוד חשובה ובגיל המבוגר התזונה מאוד חשובה, בייחוד כאשר תוחלת החיים שלנו, של הגמלאים, היא הרבה יותר ארוכה היום, ומתוך

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מעורבות גדולה בנושא, אני חושבת שחשוב מאד להגיע לגיל המבוגר, הגם שאני יודעת שיש הרבה תוכניות לגבי הגיל המבוגר ואני מציעה לכם יותר מהגיל המבוגר, האספקט כי התזונה בגילאים האלה משפיעה מאד.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

הכל נכון, אולם באמצעים המצומצמים יחסית שיש על מנת להפעיל את המערכת הזאת, עלי להחליט איפה אני משקיע את האנרגיות בעיקר.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אני מציעה שתבקש ממנחם לייבה- מנכ"ל העירייה, שיספק לך יותר צרכים, כי מנכ"ל העירייה יושב עתה על תוכנית שעוסקת בכל נושא הגיל השלישי והרביעי בעיר ועל כן זה הזמן להכניס את האספקט הזה גם. אני גם כנראה אהיה בפורום וותיקים, ועל כן חשוב שתדברו גם על התזונה ועל ההסברה לציבור הזה לגבי תזונה.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אין בעיה, אדבר גם עם נתן וולך. אומר שאחד מהרעיונות כשאנחנו מפעילים תזונאיות וכמו שהכנסנו תזונאית שמטפלת באלרגיות ואנחנו מנחים אותה וגם הכנסנו תזונאית ליובל חינוך שאנחנו עובדים אתה, ייתכן שנדאג לתזונאית לגיל השלישי שאנחנו ננחה אותה והתפקיד שלה יהיה לעבור במקומות האלה ולהנחות.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

נכון שיש עכשיו היערכות עירונית להתמודדות עם הגיל השלישי והרביעי, כמו בדידות וכדו'.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

יש המון אספקטים, כמו פרישה, בדידות, תזונה ואני חושבת שזה הזמן לגעת בזה. הגיל השלישי מתחיל היום מגיל 60 וממשיך עד גיל 90-100 שנים, זו תקופה של כ-40 שנים ויש הרבה מה לעשות לרווחתם של האנשים האלה בתחומים הללו. הגיל השלישי מוגדר היום כ-

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

60 פלוס והגיל הרביעי הוא מגיל 75-80, שכן הצרכים של גילאים 75-80 הם לא הצרכים של בני ה-60. חשוב לציין שזה פלח אוכלוסיה, בעיקר בצפון העיר, שבה יש צרכים גדולים של בני הגיל השלישי והרביעי גדולים במיוחד.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

הנושא הנוסף קשור בתוכנית העירונית להיערכות לשינוי האקלים, כשאנחנו עושים את זה תחת המטריה של ארגון ה-C40 שעליו דברנו. אציין שיש הרבה מאד אגפים ומחלקות עירוניות שעובדות על זה. אנחנו קוראים לתוכנית 'סוער וחם', כאשר אחד מהם הוא כל הנושא של 'איי חום', שצריך לטפל בהם והנושא השני הוא הנושא של 'סוער', שקשור בהצפות, רוחות, השהיית מי נגר, תיעול, וכן דברים שקשורים בקלינטק, במזון, באשפה, לקראת אפס פסולת, אנרגיה ירוקה, מבנים מאופסי פחמן כמו מבני ציבור שאנחנו דואגים לכך ועוד הרבה מאד פעולות עירוניות, שבסופו של דבר מביאים אותנו להכרזה של ראש העיר, שהכריז אותה לא מזמן וזה גם יגיע למועצה לגבי יעדים מאד מתקדמים לפלטות גזי חממה, שמהם נגזרת תוכנית עבודה שלמה שעליה שוקדים גופים רבים בעירייה, כשאנחנו מתכללים את זה, דוחפים ומכוונים, ובסך הכל יש פה עשייה משלב המניעה שמירי אידלסון מתחילה אתו, דרך העבודה עם הקהילה ודרך המטריה שמדברת על זה כחלק מתוכנית ההיערכות לשינוי האקלים ואורח חיים בריא פה בתל-אביב.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אגב, החמאתי לך על 'נעים בסופ"ש', אבל זה לא רק עניין של תחבורה אלא שזה גם עניין של איכות הסביבה. נאמר כאן שזה יותר מעניין את השכונות הפריפריאליות וזה בודאי מספק להם תחבורה, אבל לתושבי מרכז העיר זה מאד רלבנטי מבחינת איכות הסביבה. אני מעדיפה שיכנסו אלי עשרה אוטובוסים ולא 5000 מכוניות פרטיות מכל הערים ומכל השכונות, כי אני הולכת ברחוב, במרכז העיר ואיני יכולה לנשום. מכאן, כשזה 'נעים בסופ"ש', זה גם קשור לאיכות הסביבה.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

גם הנושא החדש שהתחילו אתו, של מדרחובים, הוא גם נושא עליו חתמו הסגן, ראש העיר, ויתגבר ככל שנתקרב לרכבת הקלה, הגם שאלה כבר סנוניות תחבורה ציבורית. איך הרכב הפרטי עבר למקום אחרון, כשמפנים מקום לתושבים, סוגרים רחובות. כאשר הסגירה לא חייבת להיות הרמטית אלא סגירה של ערב או סוף שבוע או סגירה של מקטעים וכדו', בכל איזור ברמה שמתאימה לו, כאשר כרגע יש את הרחובות: שנקין, לוינסקי, דיזנגוף (על הכוונת - החזרת 'עטרה ליושנה') - אלה כמובן פעילויות כחלק מהמערך הכללי שגם מונע זיהום אוויר ומאפשר הליכה וכדו'.

מר אפי שפירא:

בתור תושב שגר בלוינסקי אני יכול לומר שזה מדהים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

תודה לאיתן.

אומר בקצרה, שמכל הדברים עם כוח האדם שהוא יחסית צנוע ומצומצם, שהרשות עושה והיא עושה המון דברים וכמו ש'טעמתם', הגם שלא ירדנו לשורש כל נושא ונושא, מפאת חוסר הזמן. אני חושב שיש לנו שלושה אתגרים בשנה הקרובה ובשנים הקרובות בתחום הסביבתי המקיים:

⇐ התמודדות עם שינויי האקלים - אתגר גדול שנוגע בכל דבר ועניין, מהעצים, הפחמן, הבניה וכו'. אנשי המקצוע עובדים עכשיו על גיבוש תוכנית סדורה, שלא תהיה רק תוכנית דקלרטיבית וזו אחת מההנחיות המרכזיות של מי שמגבש את התוכנית, שתהיה גם תוכנית פרקטית, שכל יחידה בעירייה, לצורך העניין, תדע מה המשימות שלה. אחרת לא נצליח להגיע ליעדים שאנחנו גם חתמנו עליהם בהסכמים והתחייבויות שנתנו לגופים בינלאומיים וזה גם צו השעה ומשהו שאי-אפשר לחמוק ממנו; יש כאלה שאומרים שמה שלא נעשה עד 2030 - אחר כך זה כבר עלול להיות מאוחר מדי. על כן, אני מסתכל על התוכנית הזו כעל התוכנית האסטרטגית הסביבתית של תל אביב, שצריכה להתמודד עם שינויי האקלים.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות, טבע עירוני ובעלי חיים

⇐ דבר שני, שגם הוא קשור לשינויי האקלים - זו התפיסה החדשה והשונה בכל מה שקשור לבניה ירוקה, לא רק באמירה ובצבירת נקודות לפי התקן שהוא ירוק, כי כולנו יודעים - התקן של 'ישראל היום' לגבי בניה ירוקה, אלא באמת הסמעה, כשם שגם אנחנו פעמים רבות גם בהנחיות המרחביות שיש לנו בתחומים השונים שעוסקים בבניה ירוקה, אנחנו אפילו יותר מתקדמים מהתקן של המדינה בהקשר הזה ואנחנו צריכים להיצמד עוד ועוד לדוגמאות מן העולם ולשם אנחנו שואפים. בסופו של דבר, זה אחד מהדברים שאנחנו הולכים להתמיד בהם ולהגיע להישגים.

⇐ דבר נוסף - אנחנו הולכים לחשוף את הפעילות הקהילתית הרבה יותר לציבור, לרתום אנשים בתוך העשייה. אני יכול לומר, שהרבה פעמים יותר מאשר 'העגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק', כשהפרה זה כמובן אנחנו בעירייה. ובנוסף, כל העיסוק עם פרויקטים קטנים, בינוניים וגדולים וכו' ומעורבות של יותר ויותר אנשים בהקשרים האלה בשינוי ההרגלים הפרטיים והציבוריים - זה אחד מהדברים שאנחנו שמים על סדר היום בצורה מאד ברורה.

⇐ אנחנו גם מתכוונים לקראת הקיץ ללכת על מהלך משמעותי מאד בהוצאת הפלסטיקים מחופי הים, כולל חוק עזר עירוני, הגם שלא אוכל לפרט בדיוק איך חוק העזר ייראה, אבל יש הסכמה שהכיוון חייב להיות הסברה, חינוך, הסכמות עם שותפים לרבות הזכיינים אבל גם איזה 'שוט' ואמירה ברורה שלא צמצום/איסור של הבאת פלסטיקים חד פעמיים לחוף הים, כשם שאסור להכניס גם בקבוקים.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

הציבור גם מוכן לזה.

עו"ד יואב קרמר:

זה דבר חיובי מאד.

אני מציע, שלאחר שאתם מוציאים את החוק הזה, תחשבו על חוק שגם אסור לעשן בחוף.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ניר מסורי:

אני רוצה לומר שזה מדהים מה שאתם עושים עם הפלסט. אנחנו מנסים להבין את הבעיה, אבל שזה לא יהיה כמו בהרצליה, שיושבים שם במסעדות ומגישים קפה ובעתיד יבנו פה פארק.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

על כן אנחנו לא מכריזים, עד שלא נדע, בדיוק מה אנחנו עושים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אנחנו נכריז לקראת פתיחת עונת הרחצה.

מר איתן בן-עמי - מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות:

אגב, במסגרת ההיערכות לשינוי אקלים, יש שינויים בזה שלמשל המצילים עובדים כמעט עוד חודש וחצי וזה משנה את כל ההסכמים. יש עכשיו גם הדברה כמעט חודשיים מעבר למה שהיו רגילים לעשות.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

חוף הים מלא כל הזמן.

גב' גלי ברלי:

לגבי החברה שאחראית על הגינון אצלנו, הם התחילו שוב לרסס עם החומר, כדי שהדשא לא יעלה על העץ, וניתן לראות שיש פס צהוב מסביב לכל העצים ולמדרכות ובכך הם 'הורגים' לנו את הדשא.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

להלן התשובה הרשמית לעניין זה, שיש אישורים ממשרד החקלאות לגבי החומר שאתו מרססים, שהוא לא רעיל וכו'. בכל זאת מתבצעים או אמורים להתבצע פיילוטים בשלוש

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

גינות עם חומר אחר ועושים פיילוט בשלוש גינות עם חומר שהוא הרבה יותר ידידותי ואז יבינו יותר - האם זה משפיע כן או לא וכו'.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

יש מחקרים שהוכיחו במפורש שזה רעיל, שזה חודר למי התהום וזה מרעיל.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אנחנו עובדים על בסיס היתרים ואישורים שמקבלים ממשרדי הממשלה השונים - ממשרד הבריאות והחקלאות.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אתם צריכים להוביל.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

על כן יש עכשיו פיילוט בשלוש גינות ואז יראו עד כמה החומר אפקטיבי או לא.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

חשוב להדגיש שכלבים אוהבים 'לנשנש' עשב וגם חתולי רחוב. ייתכן שלא שנדע לגבי חתולי רחוב שאכלו את העשב הזה, אבל בעלים שיאבד את כלבו, זו יכולה להיות טרגדיה.

גב' גלי ברלי:

מבלי להיכנס לעניין שהדשא רעיל לכלבים, אבל רואים בשכונה את הדשא צהוב שהוא בולט לעין ולא יפה. ובנוסף צריך להזהיר את התושבים, לגבי הכלבים שלהם.

עו"ד יואב קרמר:

יש לי הצעה להרחבת הפיילוט - לשלב גינה אחת בלי ריסוס.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

יש הרבה שטחים בלי ריסוס. זה נעשה פחות בגינות, בעיקר במנהלת הריסוס, שריסוס נאז על הבלטות.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אנשים הולכים ברחובות, הולכים במדרכות והכלב מגיע לפינה כדי לעשות את צרכיו ולרחרח, לא כולם עירניים ויש כאלה שמשחררים את הכלבים שלהם - רצוי להזהירם.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אני אעדכן לגבי תוצאות הפיילוט, הכל נכון, אבל אני מייצג את העובדות ולא את עמדותי. אני מבין את האמירות שלכם ואתם אכן צודקים.

גב' חגית אוריין - פעילה בעיר:

אשמח לקבל עדכון לגבי הפיילוט.

מר דניאל וגר:

יש שטחים שהעירייה לא מרססת בעקבות מה שגלית סמואל קידמה, אבל אז יש תושבים אחרים שהם טוענים שזה לא יפה, כי זה גדל באופן פראי. לפיכך, אני חושב שניתן לבצע את זה בחלק מהאיזורים.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

אבהיר שהיום לא מרססים את צמחי/פרחי הבר שיש בכל הגינות וכשמגיעים לנקודה מסוימת שזה מתחיל להתייבש, אז מורידים את הכל. ההבנה היום השתנתה ורוצים לתת לפרחי הבר לגדול ולפרוח. מכאן, שאנחנו חושבים אחרת מלפני שנים, כשההבנה וההכרה היום היא לתת לצמחים לפרוח ולצמוח עד שזה מתייבש, וכדי שלא יהיו נחשים ומזיקים וכדו'.

עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
ממונה תחום איכות הסביבה, שיפור פני העיר,
קיימות טבע עירוני ובעלי חיים

עו"ד יואב קרמר:

כל הכבוד לכם - מגיעה לכם מילה טובה כמובן.

מר ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה ויו"ר הועדה:

תודה לכם שאתם באים ומעורבים.

אני נועל את הישיבה.

*** * * הישיבה נעולה * * ***